

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.1.38/02.0025

Název projektu: Modernizace výuky na ZŠ Slušovice, Fryšták, Kašava a Velehrad

Tento projekt je spolufinancován z Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu České republiky.

OBYVATELSTVO A SÍDLA

Z_053_Česká republika_Obyvatelstvo a sídla

Autor: Mgr. Jitka Kořístková

Škola: Základní škola a Mateřská škola Kašava, okres Zlín, příspěvková organizace

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

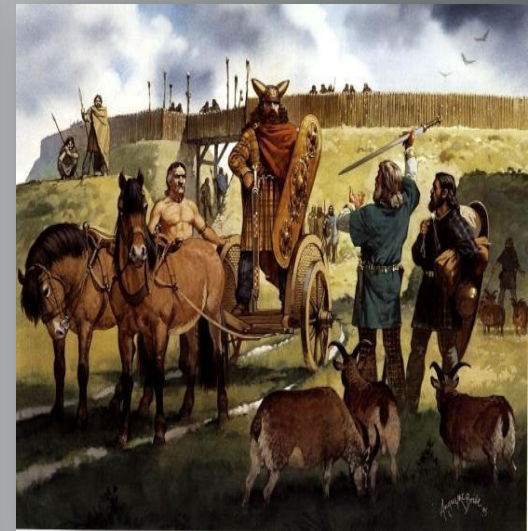
Anotace:

- ☐ Digitální učební materiál je určen k seznámení žáků k tématu
OBYVATELSTVO A SÍDLA
- ☐ Materiál rozvíjí nově získané vědomosti a dovednosti
- ☐ Je určen pro předmět zeměpis a ročník 8.
- ☐ Tento materiál vznikl jako doplňující materiál k učebnici:
MILAN HOLEČEK A KOL. *Česká republika pro 8. a 9. ročník základní školy*. Praha: Fortuna, 2005. ISBN 80-7168--930-0

OBYVATELSTVO A SÍDLA

Obyvatelstvo

- v České republice žije cca **10, 4 milionu** obyvatel
- nejstaršími obyvateli byli **Keltové**, poté je vystřídaly **germánské kmeny**
- v 5. – 6. století /stěhování národů/ osídlili naše území **Slované**
- v 9. století vznikla na našem území **Velkomoravská říše**
- v 10. století začal vznikat **český stát** / na území dnešních středních Čech/

- na území ČR žijí příslušníci několika národností
- cca 94% obyvatelstva tvoří **Češi, Moravané a Slezané**
- z dalších národů jsou zastoupeni především **Slováci, Poláci, Němci, Romové, Vietnamci**
- všichni jsou občany ČR a mají stejná **práva a povinnosti**
- úředním jazykem je **čeština**
- v různých částech naší země se vyvinula odlišná **nářečí, lidové zvyky a tradice**, rozlišujeme **národopisné oblasti** /např. Chodsko, Valašsko, Slovácko/

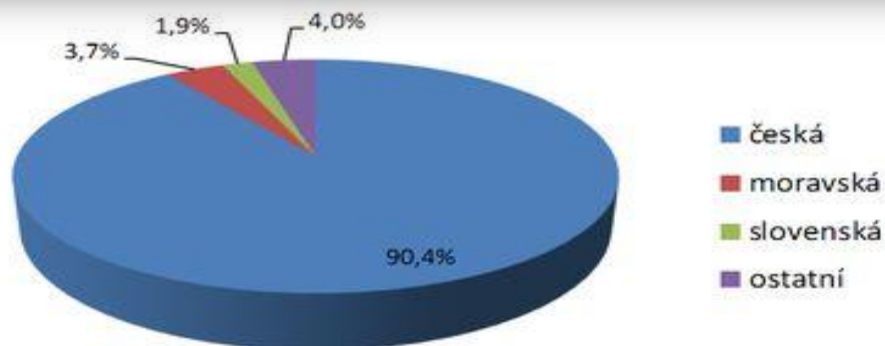
Národopisné oblasti

Národnostní složení v České republice

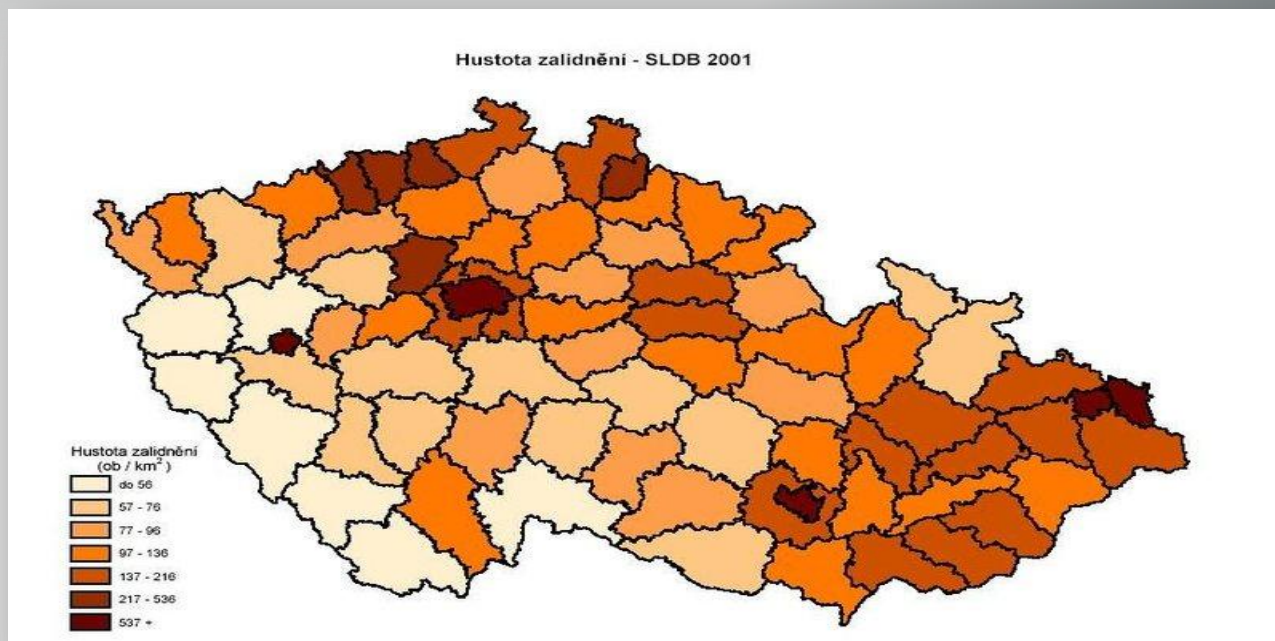
Kraj	Z celkového počtu obyvatel kraje národnost									
	česká	moravská	slezská	polská	německá	romská	maďarská	ukrajinská	ruská	vietnamská
Praha	93,1	0,2	1,6	0,1	0,2	0,1	0,1	0,4	0,5	0,2
Středočeský	95,7	0,1	1,4	0,2	0,1	0,1	0,2	0,3	0,1	0,1
Jihočeský	95,2	0,2	1,4	0,1	0,2	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1
Plzeňský	95,2	0,2	1,4	0,1	0,4	0,1	0,1	0,2	0,1	0,3
Karlovarský	87,4	0,1	4,6	0,1	2,9	0,2	0,5	0,4	0,2	1,0
Ústecký	92,1	0,1	2,7	0,2	1,2	0,2	0,3	0,3	0,1	0,4
Liberecký	93,4	0,1	2,0	0,4	0,9	0,1	0,2	0,3	0,1	0,2
Královéhradecký	95,1	0,1	1,5	0,3	0,5	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1
Pardubický	96,2	0,6	1,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,0	0,1
Vysočina	91,7	5,0	0,7	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1
Jihomoravský	78,1	17,6	1,4	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Olomoucký	87,8	7,7	1,8	0,1	0,3	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1
Zlínský	85,4	10,9	1,3	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0
Moravskoslezský	87,2	2,3	3,4	3,1	0,3	0,1	0,2	0,1	0,0	0,1
ČR celkem	90,4	3,7	1,9	0,5	0,4	0,1	0,1	0,2	0,1	0,2

Tabulka č. 4 – Národnostní struktura obyvatel v krajích České republiky k 1. 3. 2001 (v %)*

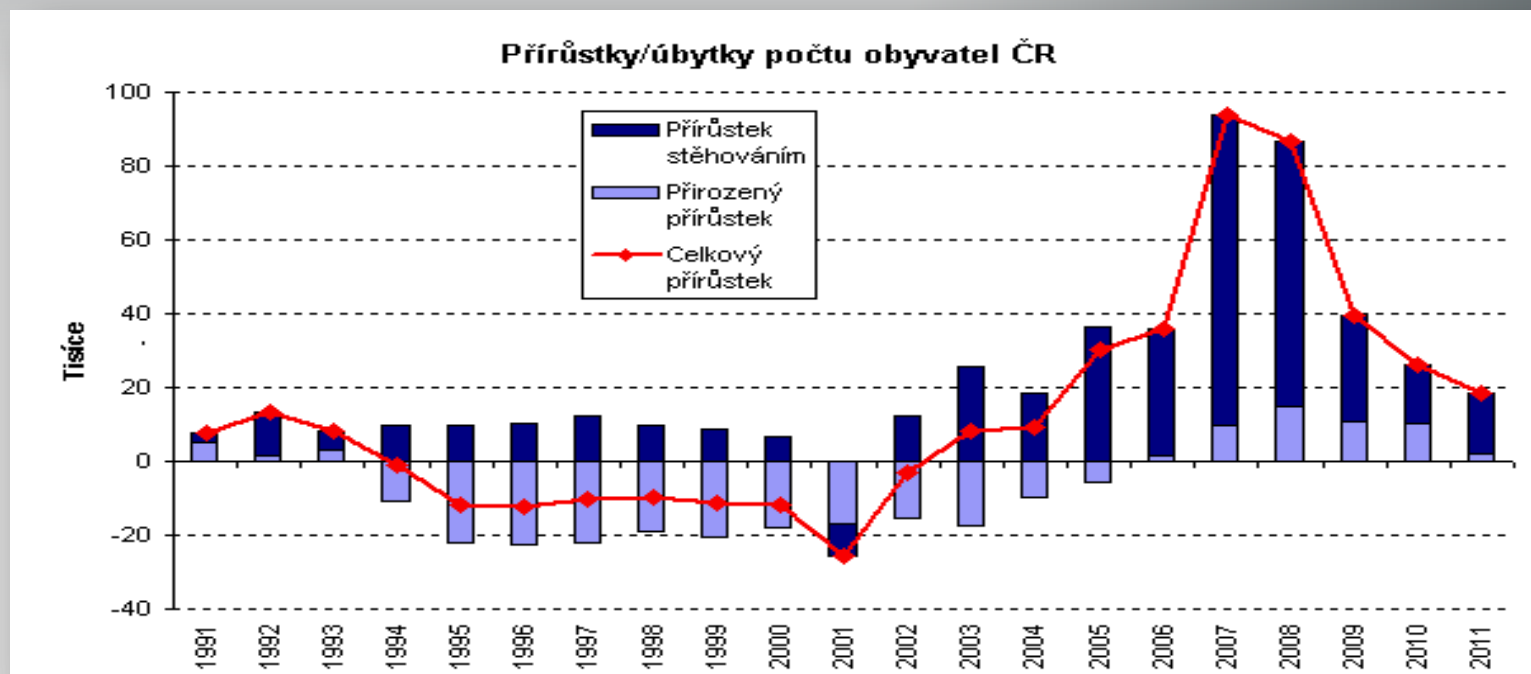
- hustota zalidnění je ovlivněna místními **hospodářskými** a **přírodními** podmínkami /nadmořská výška, členitost terénu/
- hustota zalidnění je **nerovnoměrná**
- ČR má průměrnou hustotu zalidnění 133 obyvatel/km²
- počet obyvatel a další údaje se zjišťují každých **10 let celostátním sčítáním obyvatelstva**
- ČR řadíme mezi státy **středně zalidněné**

Mapa hustoty zalidnění v ČR

- **přirozený přírůstek** obyvatelstva bude **klesat** , do roku 2020 se bude **snížovat**
- příslušníci **jiných národů** budou zde nejen **pracovat**, ale i **trvale žít**
- budou zde žít lidé s **odlišnou kulturou** a **náboženstvím**
- obyvatelstvo naší republiky jako celek **stárne**, průměrný věk obyvatel v ČR je **40,2 roku** /střední délka života se postupně prodlužuje/
- **muži** v ČR se průměrně dožívají **74,1 let** a **ženy 79,4 let**
- většina obyvatel **nevyznává** žádné **náboženství**, nejvíc věřících se hlásí k **římskokatolické církvi** /zejména na Moravě/

Graf vývoje obyvatelstva ČR

Věková struktura obyvatel v ČR k roku 2011

Věk	Počet obyvatel	Podíl
0 až 14 let	1 528 362	14,5%
15 až 19 let	568 658	5,4%
20 až 24 let	689 526	6,5%
25 až 29 let	744 322	7,1%
30 až 34 let	882 664	8,4%
35 až 39 let	901 657	8,6%
40 až 44 let	710 888	6,7%
45 až 49 let	700 169	6,6%
50 až 54 let	663 438	6,3%
55 až 59 let	750 047	7,1%
60 až 64 let	742 663	7%
65 a více let	1 658 938	15,7%
CELKEM	10 541 332	100%

Věková struktura obyvatel v ČR - MUŽI

Věk - Muži	Počet obyvatel	Podíl
0 až 14 let	784 464	15,2%
15 až 19 let	291 665	5,6%
20 až 24 let	353 812	6,8%
25 až 29 let	385 297	7,4%
30 až 34 let	454 457	8,8%
35 až 39 let	462 969	9%
40 až 44 let	364 626	7%
45 až 49 let	356 125	6,9%
50 až 54 let	331 906	6,4%
55 až 59 let	365 697	7,1%
60 až 64 let	352 160	6,8%
65 a více let	669 027	12,9%
CELKEM	5 172 205	

Věková struktura obyvatel v ČR - ŽENY

Věk - Ženy	Počet obyvatel	Podíl
0 až 14 let	743 898	13,9%
15 až 19 let	276 993	5,2%
20 až 24 let	335 714	6,3%
25 až 29 let	359 025	6,7%
30 až 34 let	428 207	8%
35 až 39 let	438 688	8,2%
40 až 44 let	346 262	6,4%
45 až 49 let	344 044	6,4%
50 až 54 let	331 532	6,2%
55 až 59 let	384 350	7,2%
60 až 64 let	390 503	7,3%
65 a více let	989 911	18,4%
CELKEM	5 369 127	100%

Sídla

- více než **70% obyvatel** žije ve **městech**
- větší města se většinou nachází v **nížinách** a **pahorkatinách**
- lidé zde pracují ve **službách, dopravě** a **průmyslu**
- na vesnicích žijí lidé, kteří pracují často v **zemědělství**, nebo **dojíždějí do měst**
- mnohé samoty a vesnické domy slouží obyvatelům měst k **rekreaci**
- **města** a **vesnice** se vzájemně **propojují** zástavbou, sítí silnic a železnic
- jediným **světovým velkoměstem** je **Praha**
- světové velkoměsto má nad **1 000 000** obyvatel
- města s počtem obyvatel vyšším než **100 000** nazýváme **velkoměsta**
- českými velkoměsty jsou **Brno, Ostrava, Plzeň, Olomouc**

Praha

- světové velkoměsto

Velkoměsta ČR

Brno

Ostrava

Plzeň

Olomouc

- Česká republika má **hustou síť sídel**
- kromě **obytné funkce** jsou významné také jejich **pracovní a obslužná funkce**
- **úroveň služeb a vybavenost službami** je přímo úměrná počtu obyvatel sídla
- ve **městech** najdeme **velké nemocnice, peněžní ústavy, vysoké školy, divadla, kina** apod.
- obyvatelé velkých měst většinou žijí ve **zhoršeném životním prostředí**
- na **vesnicích** jsou dostupné většinou základní služby - **základní škola, prodejna potravin, pošta**
- některé historické budovy nebo části měst jsou **chráněny** státem jako **městské památkové rezervace**
- nejcennější architektonické památky jsou zapsány do **Seznamu světového kulturního dědictví UNESCO** /naše území má **12** takových památek/
- architektonicky cenné stavební objekty **vesnického charakteru** jsou soustředěny v muzeích v přírodě – v tzv. **skanzenech**

Židovský hřbitov v Třebíči – památka UNESCO

Telč – městská památková rezervace UNESCO

Skanzen Veselý kopec na Vysočině

Copyright Jan Klimeš © CZphoto 2011

12. památek České republiky zapsaných do UNESCO

1. Historické jádro Prahy (1992)
2. Historické jádro Českého Krumlova (1992)
3. Historické jádro Telče (1992)
4. Poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře (1994)
5. Historické jádro Kutné Hory s kostelem sv. Barbory a katedrálou Nanebevzetí Panny Marie v Sedlci (1995)
6. Kulturní krajina Lednice-Valtice (1996)
7. Zahrady a zámek v Kroměříži (1998)
8. Vesnická památková rezervace Holašovice (1998)
9. Zámek v Litomyšli (1999)
10. Sloup Nejsvětější Trojice v Olomouci (2000)
11. Vila Tugendhat v Brně (2001)
12. Židovská čtvrť a bazilika sv. Prokopa v Třebíči (2003)

Zdroje:

- Velkomoravská říše. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 4.9.2011]. Dostupné z: <http://www.google.cz/search?q=velkomoravsk%C3%A1+%C5%99%C3%AD%C5%99>
- Keltská říše. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 23.8.2008]. Dostupné z: <http://www.google.cz/search?q=keltov%C3%A1>
- Soubor:Vestonicka venuse edit.jpg. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 4.9.2007]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Vestonicka_venuse_edit.jpg
- Soubor:Czh-3.jpg. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 17.10.2008]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Czh-3.jpg>
- Postoj Čechů k Vietnamcům. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 18.7.2007]. Dostupné z: <http://www.google.cz/search?q=vietnamci+obr%C3%A1z>
- Romové. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 14.9.2006]. Dostupné z: <http://www.google.cz/search?q=romov%C3%A1>
- Chodové. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 25.4.2006]. Dostupné z: http://www.google.cz/search?q=chodov%C3%A9&rlz=1R2RNRN_csCZ443&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ei=wdLmUZK-C4Op4qSzoYCADA&sqi=2&ved=0CEMQsAQ&biw=1116&bih=674#rlz=1R2RNRN_csCZ443&tbm=isch&sa=1&q=chodsk%C3%A1+slavnosti&og=chodsk%C3%A1
- V alašské slavnosti. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 19.3.2008]. Dostupné z: <http://www.google.cz/search?q=vala%C5%A1sk%C3%A1+slavnosti+obr%C3%A1z>
- Slovácké slavnosti. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 16.5.2009]. Dostupné z: <http://www.google.cz/search?q=slov%C3%A1ck%C3%A1+slavnosti+v%C3%ADna+obr%C3%A1z>
- Národnostní složení. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 19.4.2007]. Dostupné z: <http://www.google.cz/search?q=n%C3%A1rodnostn%C3%AD+slo%C5%BEen%C3%AD+%C4%8Dr+obr%C3%A1z>
- Hustota rozmístění obyvatel. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 16.3.2007]. Dostupné z: <http://www.google.cz/search?q=hustota+zalidn%C4%Bn%C3%AD+%C4%8Dr+obr%C3%A1z>
- Složení obyvatelstva. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 22.11.2009]. Dostupné z: http://ciselnik.artega.cz/vekova_struktura_obyvatel_cr.php
- Pražské panorama. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 18.3.2007]. Dostupné z: <http://www.google.cz/search?q=pra%C5%BEsk%C3%A9+panorama>
- Brno. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 14.8.2008]. Dostupné z: <http://www.google.cz/search?q=brno>

- Plzeň. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 6.9.2008]. Dostupné z: <http://www.google.cz/search?q=Plze%C5%99>
- Ostrava. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 18.4.2011]. Dostupné z: [http://www.google.cz/search?q=ostrava&rlz=1R2RNRN_csCZ443&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ei=4vDmUbvWIsnS4QSsr4HAAw&ved=0CF8QsAQ&biw=1116&bih=674#facrc=_&imgdii=_&imgsrc=Rlc_BHEvDzMENM%](http://www.google.cz/search?q=ostrava&rlz=1R2RNRN_csCZ443&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ei=4vDmUbvWIsnS4QSsr4HAAw&ved=0CF8QsAQ&biw=1116&bih=674#facrc=_&imgdii=_&imgsrc=Rlc_BHEvDzMENM%3D)
- Olomouc. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 15.5.2006]. Dostupné z: [http://www.google.cz/search?q=olomouc&rlz=1R2RNRN_csCZ443&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ei=RfHmUaj2Lub24QTUyYGoBg&ved=0CFcQsAQ&biw=1116&bih=674#facrc=_&imgdii=_&imgsrc=ma7_lwrPYC8NbM%](http://www.google.cz/search?q=olomouc&rlz=1R2RNRN_csCZ443&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ei=RfHmUaj2Lub24QTUyYGoBg&ved=0CFcQsAQ&biw=1116&bih=674#facrc=_&imgdii=_&imgsrc=ma7_lwrPYC8NbM%3D)
- Co je lepší vesnice nebo město... In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 24.6.2008]. Dostupné z: <http://www.google.cz/search?q=vesnice+obr%C3%99>
- Soubor:Brno Vinohrady Montage.jpg. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 24.2.2011]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Brno_Vinohrady_Montage.jpg
- Telč. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 16.5.2007]. Dostupné z: http://www.google.cz/search?q=tel%C4%8D&rlz=1R2RNRN_csCZ443&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ei=3PnmUbKSB_oOt4AS-
- Židovský hřbitov. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 28.9.2009]. Dostupné z: <http://www.google.cz/search?q=T%C5%99eb%C3%AD%C4%8D+%C5%BEidovsk%C3%BD+h%C5%99>
- Skanzen Veselý kopec. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 31.1.2009]. Dostupné z: <http://www.google.cz/search?q=skanzen+vesel%C3%BD+kopec+na+vyso%C4%8Din%C4%9B+obr%C3%99>
- RNDr. D. Borecký, CSc. a kol. *Zeměpis pro 8. ročník*. Brno: Nová škola, 2009. ISBN 80-7289-102-2